

S

yn. akt: I C 1068/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: sędzia Juliusz Ciejek

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Kosowska

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. B.**

przeciwko **Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15.000 (piętnaście tysięcy) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 października 2021 r. do dnia zapłaty,

w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. nie obciąża powoda kosztami zastępstw procesowego na rzecz pozwanego,

IV. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w O. kwotę 250 (dwieście pięćdziesiąt) zł tytułem opłaty sądowej.

Sygn. akt I C 1068/21

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30.09.2021 r. (data wniesienia: 19.10.2021 r.) przeciwko (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. powód J. B. wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu.

Ponadto, powód wniósł o zasądzenie do pozwanego na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w dniu 26 maja 2020 r. około godziny 16 powód został zaatakowany przez mnogi rój pszczół. Zdarzenie to miało miejsce gdy szedł na cmentarz w G.. Droga ta prowadziła wzdłuż działki właściciela pszczół. Pierwszej pomocy udzielił mu właściciel działki wraz z żoną, a następnie zostało wezwane do powoda pogotowie ratunkowe. W wyniku powyższego zdarzenia powód przebywał dwa tygodnie w szpitalu. W ocenie powoda bezpośrednią przyczyną było zaniedbanie właścicieli pszczół i niezgodna z przepisami lokalizacja pasieki. Na skutek wypadku powód poniósł duży, trwały uszczerbek na zdrowiu i psychice, a ponadto doznał również szkód materialnych – zniszczenia ubrania, telefonu komórkowego oraz protezy zębowej. Właściciel pszczół posiadał polisę ubezpieczeniową u pozwanego.

(pozew k. 4-9)

W odpowiedzi na pozew pozwany Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że nie odpowiada za zdarzenia opisane przez powoda, z uwagi na brak odpowiedzialności ubezpieczonego za szkodę. Pozwany ubezpieczenia pszczelarzy zrzeszonych w (...) Związku (...) ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej. Ochrona udzielana jest w przypadku gdy w wyniku użądlenia przez pszczoły będące pszczelarza, ubezpieczony jest obowiązany do naprawienia szkody poniesionej przez osobę trzecią wskutek spowodowania śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Pozwany nie dostrzega podstaw do przypisania właścicielowi pszczół odpowiedzialności za opisane przez pozwanego zdarzenie. Pasieka zlokalizowana była w sposób prawidłowy i zgodny z przepisami. Podczas zdarzenia właściciel pszczół nie prowadził żadnych prac zwiększających aktywność pszczół, tym samym nie było konieczności umieszczania tablic ostrzegawczych. Z ostrożności procesowej pozwany wskazał, że zgodnie z zawartą umową ubezpieczenia pozwany ponosi odpowiedzialność za jeden wypadek ubezpieczeniowy do sumy ubezpieczenia 15.000 zł.

(odpowiedź na pozew k. 48-49).

Na rozprawie w dniu 04.07.2023 r. powód sprecyzował, że na dochodzoną przez niego kwotę składa się kwota 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwota 20.000 zł tytułem odszkodowania za zniszczoną odzież, komórkę oraz dojazdy do lekarza.

(protokół rozprawy – k. 107)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. P. (1) jest właścicielem pasieki zlokalizowanej w G.. Pasieka zlokalizowana jest w odległości ok. 30 m od drogi gminnej. Pasieka otoczona jest świerkami i innymi drzewami ozdobnymi. W pobliżu pasieki nie są umieszczone tablice informujące o lokalizacji pasieki na danym terenie. Z. P. (1) umieszczał tablice informacyjne o pracach w pasiece na czas ich trwania.

(dowód: zeznania świadka Z. P. – k. 87v-90, zdjęcia – akta szkody k. 54, zeznania powoda – k. 107v-108)

W dniu 26.05.2020 r. powód ok. godziny 16 udał się na cmentarz w G.. Droga prowadziła obok pasieki (...). Pszczoły z pasieki zaczęły siadać i żądlić powoda w głowę, twarz, szyję i ręce. Pierwszej pomocy udzielił powodowi Z. P. (1) wraz z żoną, wezwali na miejsce zdarzenia pogotowie ratunkowe. Na skutek licznych użądleń powód zaczął źle się czuć, wystąpił u niego wstrząs anafilaktyczny, a w konsekwencji utrata przytomności. Ratownicy medyczni udzielili powodowi niezbędnej pomocy medycznej, a następnie przetransportowali powoda do szpitala w D..

(dowód: zeznania świadka Z. P. – k. 87v-90, zeznania powoda – k. 107v-108, akta szkody – k. 54).

Powód od dnia 27.05.2020 r. do 09.06.2020 r. przebywał na Oddziale Chorób Wewnętrznych w szpitalu w D.. Wskazano, że powód został przyjęty z powodu utraty przytomności z towarzyszącą hipotensją, obrzękiem twarzy po użądleniu przez pszczoły w dniu 26.05.2020 r.

(dowód: karta informacyjna z dnia 09.06.2020 r. – k. 99-100, akta szkody – k. 54)

Powód na skutek zdarzenia w dniu 26.05.2020 r. wymiotował, miał rozwolnienie. Powoda bolała skóra na głowie, miał opuchniętą twarz i ręce. Był hospitalizowany przez dwa tygodnie.

(dowód: karta informacyjna z dnia 09.06.2020 r. – k. 99-100, akta szkody – k. 54, zeznania powoda – k. 107v-108)

Powód w dniach 14-17.09.2020 r. przebywał na oddziela alergologiczno-pulmonologicznym (...) Publicznego Zespołu (...). Przyczyną hospitalizacji było ustalenie typu reakcji anafilaktycznych w związku z użądleniem powoda przez

pszczoly. Przeprowadzony u powoda test śródskórny z jadem pszczoły uzyskał wynik dodatni przy rozcieńczeniu 0.01 mcg/ml, z jadem osy dodatni przy rozcieńczeniu 0.1 mcg/ml.

(dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 23-24 oraz k. 96-97, akta szkody – k. 54).

W dniu zdarzenia Z. P. (1) nie prowadził prac przy pasiece.

(dowód: zeznania świadka Z. P. – k. 87v-90)

Z. P. (1) jako członek (...) Związku (...) objęty był ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej – polisa nr (...). Suma ubezpieczenia wynosiła 15.000 zł na jeden wypadek oraz 30.000 zł na wszystkie wypadki, w odniesieniu do jednego pszczelarza.

Zgodnie z § 3 ust. 1 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia (OWU) (...) S.A. udziela ochrony ubezpieczeniowej pszczelarzom zrzeszonym w PZP, gdy w wyniku użądlenia przez pszczoły, będące własnością pszczelarza, ubezpieczony obowiązany jest w myśl przepisów prawnych do naprawienia szkody poniesionej przez osobę trzecią wskutek spowodowania śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Zastrzeżono również w polisie, że (...) S.A. nie odpowiada za szkody będące typowym następstwem użądlenia przez pszczoły, nie wymagające pomocy lekarskiej (w odniesieniu do ludzi) lub weterynaryjnej (w odniesieniu do zwierząt).

(dowód: - polisa nr (...) – k. 62-63, Ogólne Warunki Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej – k. 64-66, deklaracja członkowska Z. P. w aktach szkody – k. 54, akta szkody – k. 54)

Powód zgłosił szkodę pozwanemu w związku z zdarzeniem z dnia 26.05.2020 r. Pozwany przeprowadził postępowania likwidacyjne, w którym ostatecznie nie uznał swojej odpowiedzialności i odmówił wypłaty odszkodowania.

(dowód: zgłoszenie szkody w aktach szkody – k. 54, pismo pozwanego z dnia 13.07.2020 r. – k. 19, pismo pozwanego z dnia 29.07.2020 r. – k. 18 oraz k. 55, pismo pozwanego z dnia 31.08.2020 r. – k. 56, pismo pozwanego z dnia 28.09.2020 r. – k. 17 oraz k. 57v-58, pismo pozwanego z dnia 01.10.2020 r. – k. 16 oraz k. 57, pismo pozwanego z dnia 05.11.2020 r – k. 15, raport z postępowania wyjaśniającego – k. 59-61, pismo powoda z dnia 05.08.2020 r. w aktach szkody – k. 54, akta szkody płyta CD – k. 54)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powoda w zakresie żadanego zadośćuczynienia zasługiwało na uwzględnienie, co do zasady, natomiast, co do wysokości, nie w pełnym, dochodzonym przez niego zakresie. Natomiast żądanie odszkodowania z tytułu poniesionych szkód materialnych nie zasługiwało w ogóle na uwzględnienie, z powodu jego nieudowodnienia.

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w sprawie w oparciu o załączone do akt i niekwestionowane przez strony dokumenty oraz zeznania powoda i świadka w zakresie w jakim były zbieżne z złożonymi do akt sprawy dokumentami.

Strony były zgodne co do tego, że w dniu 26.05.2020 r. doszło do zdarzenia polegające na tym, że powód został wielokrotnie użądlny przez pszczoły, w wyniku czego doszło do utarty jego przytomności i hospitalizacji.

Pozwany nie kwestionował w toku postępowania doznanych przez powoda obrażeń jak również jego samopoczucia wywołanego przez użądlenia pszczół.

Sporne pomiędzy stronami było to, czy właściciel pasieki (...) ponosi odpowiedzialność za przedmiotowe zdarzenie, w konsekwencji czy odpowiedzialność tą ponosi pozwany.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 431 § 1 k.c. „Kto zwierzę chowa albo się nim posługuje, obowiązany jest do naprawienia wyrządzonej przez nie szkody niezależnie od tego, czy było pod jego nadzorem, czy też zabląkało się lub uciekło, chyba że ani on, ani osoba, za którą ponosi odpowiedzialność, nie ponoszą winy.”. Nie

ulega wątpliwości, że pszczoły należą do kategorii zwierząt hodowlanych, wobec czego zastosowanie do zdarzeń z ich udziałem znajduje przepis wskazanego wyżej artykułu kodeksu cywilnego. W komentarzu do cytowanego artykułu wskazano, że „Nie budzi wątpliwości w doktrynie i orzecznictwie, że bezpośrednią przyczyną szkody powinno być instynktowne (spontaniczne, z własnego popędu) zachowanie zwierzęcia. W sytuacji świadomego posłużenia się zwierzęciem w celu wyrządzenia szkody w innej osobie (np. poprzez szczucie psa) art. 431 w ogóle nie będzie miał zastosowania, zastosowanie będą miały ogólne reguły odpowiedzialności z art. 415.” (L. Jantowski [w:] Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany, red. M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, LEX/el. 2023, art. 431.). Istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawa ma ciężar dowodu. Na powódzie, jako pozwanym, spoczywa ciężar wykazania szkody spowodowanej instynktownym zachowaniem się zwierzęcia oraz tego, do kogo należały pszczoły. Pozwany zaś może zwolnić się odpowiedzialności wówczas gdy wykaże, że do zdarzenia doszło bez jego winy.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego powód w dniu 26.05.2020 r. szedł drogą zlokalizowaną obok pasieki (...). Powód wykazał, a pozwany temu skutecznie nie zaprzeczył, że pszczoły, które użądliły powoda należały do Z. P. (1). Świadczy o tym to, że do ataku pszczół doszło w bezpośrednim otoczeniu pasieki należącej do Z. P. (1), a ponadto właściciel pasieki przekazał powodowi numer polisy OC, a w swoich zeznaniach wskazał „Nie wykluczam, że to nie moje pszczoły pogryzły powoda. Jednak mogły to zrobić moje pszczoły lub inne (nieznane) (...) Sąsiad J. N. posiada dwa ule w odległości 150 m od mojej pasieki. Druga pasieka znajduje się w odległości 300 m od mojej pasieki”. (zeznania świadka k. 87-90). W toku postępowania nie zostało udowodnione przez stronę pozwaną, że do użądleń doszło na skutek celowego, nieodpowiedzialnego zachowania powoda. Z okoliczności sprawy nie wynika również, aby osoba trzecia doprowadziła do tego, że pszczoły użądliły powoda. Powyższe oznacza, że ani powód, ani właściciel pasieki, ani osoba trzecia w żaden sposób nie sprowokowali pszczół do ataku. W związku z tym uznać należy, że wielokrotne użądlenia przez pszczoły były instynktownym oraz spontanicznym ich zachowaniem. Wobec tego, w niniejszej sprawie znajduje zastosowanie art. 431 k.c.

Odpowiedzialność za zdarzenie, które miało miejsce w dniu 26.05.2020 r. ponosi właściciel pasieki (...). Właściciel pasieki poinformował powoda, że posiada u pozwanego ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej. Zgodnie z art. 821 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Umowa ubezpieczenia zawarta przez Z. P. (1) i pozwanego przewidywała ochronę na wypadek sytuacji gdy w wyniku użądlenia przez pszczoły, będące własnością pszczelarza, ubezpieczony obowiązany jest w myśl przepisów prawnych do naprawienia szkody poniesionej przez osobę trzecią wskutek spowodowania śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Odpowiedzialność pozwanego zgodnie z umową jest wyłączona za szkody będące typowym następstwem użądlenia przez pszczoły, niewymagającego pomocy lekarskiej. Następstwa użądleń, które wystąpiły u powoda ostatecznie skutkowały koniecznością udzielenia pomocy medycznej i hospitalizacją. Tym samym, w niniejszej sprawie nie występuje wyłączenie odpowiedzialności pozwanego.

Powód żądał zasądzenia na jego rzecz kwoty 100.000 zł, z czego 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 20.000 zł tytułem odszkodowania.

Zadośćuczynienie przewidziane w art. 445 § 1 k.c. ma charakter kompensacyjny, stanowi sposób naprawienia krzywdy w postaci doznanych cierpień fizycznych i psychicznych. Zasadniczą przesłanką przy określaniu jego wysokości jest stopień natężenia krzywdy, tj. cierpień fizycznych i ujemnych doznań psychicznych. O rozmiarze krzywdy decydują takie okoliczności jak: rodzaj, charakter, długotrwałość i intensywność cierpień fizycznych i psychicznych, stopień i trwałość kalectwa. Zadośćuczynienie musi przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną.

Zdarzenie, z dnia 26.05.2020 r. wywołało poważny rozstrój zdrowia powoda, które skutkowało dwutygodniową hospitalizacją. Powód doznał na skutek licznych użądleń wstrząsu anafilaktycznego, który zagrażał bezpośrednio jego życiu. Przebieg ataku pszczół oraz czas do udzielenia pomocy medycznej przez ratowników stanowił dla powoda traumatyczne przeżycie. Powód zeznał „Bardzo bolała mnie skóra na głowie, miałem opuchniętą twarz i ręce. Skóra na głowie to do dzisiaj mnie boli. Miałem silny kaszel.” (protokół rozprawy – k. 107v).

Oceniając całokształt sprawy i rozmiar krzywdy powoda ostatecznie Sąd doszedł do wniosku, że adekwatne do cierpień fizycznych i psychicznych, jakich powód doznał wskutek zdarzenia z dnia 26.05.2020 r. jest zadośćuczynienie w wysokości 15.000 zł. Powyższa kwota stanowi najwyższą kwotę jaką Sąd mógł zasądzić od pozwanego. Z. P. (1) i pozwanego łączyła umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w której suma ubezpieczenia wynosiła 15.000 zł na jeden wypadek oraz 30.000 zł na wszystkie wypadki.

Sąd na podstawie art. 445 § 1 k.c. i art. 431 § 1 k.c. w zw. z art. 821 k.c. zasądził na rzecz powoda kwotę 15.000 zł o czym orzekł jak **w punkcie I sentencji wyroku**. W ocenie Sądu powyższa kwota jest należyte wyważona i odzwierciedla rozmiar krzywdy i cierpienia, jakich powód doznał na skutek przedmiotowego zdarzenia. Z tych samych przyczyn żądanie ponad kwotę 15.000 zł Sąd oddalił, o czym orzekł jak **w punkcie II sentencji wyroku**.

Powód przed wytoczeniem powództwa dokonał zgłoszenia szkody pozwanemu. Pozwany przeprowadził postępowanie likwidacyjne, jednak nie znalazł podstaw do naprawienia szkody w jakiegokolwiek części. Ostatecznie pozwany odmówił wypłaty odszkodowania. W ocenie Sądu pozwany w toku procesu likwidacyjnego, bez większego trudu mógł ustalić zasadność roszczenia powoda i jego wysokość. Tym samym na dzień wniesienia pozwu pozwany już pozostawał w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia. Z tego względu Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od żądania zadośćuczynienia na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. zgodnie z żądaniem – od dnia wniesienia pozwu tj. 19.10.2021 r., o czym orzekł jak **w punkcie I sentencji wyroku**.

Powód domagał się również odszkodowania na podstawie art. art. 444 § 1 k.c. w wysokości 20.000 zł. Wskazał, że kwota ta ma stanowić naprawienie szkody z tytułu uszkodzenia ubrań, telefonu komórkowego, protezy zębowej oraz kosztu dojazdu na wizyty lekarskie. Powód dochodząc odszkodowania zobowiązany jest udowodnić wysokość poniesionej szkody, a tego w toku niniejszej sprawy nie uczynił. W tym celu powinien złożyć do akt spraw dowody potwierdzające poniesioną stratę materialną oraz jej wysokość, jednak nie został złożony żaden dokument, ani nie został zgłoszony żaden wniosek dowodowy na tę okoliczność. Wobec niespełnienia przesłanek z art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 431 § 1 k.c. w zw. z art. 821 k.c. Sąd oddalił powództwo o zapłatę odszkodowania, jako nieudowodnione, o czym orzekł jak **w punkcie II sentencji wyroku**.

Przechodząc do kosztów procesu, wskazać należy że powód wygrał proces w 15%, zaś pozwany w 85%.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. zgodnie z którym, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Roszczenie powoda zostało oddalone w 85%, jednakże w ocenie Sądu zachodzą w niniejszej sprawie okoliczności przemawiające za nie obciążeniem powoda zwrotem kosztów procesu stronie pozwanej. Przeprowadzony przewód sądowy wykazał, że roszczenie powoda było uzasadnione co do zasady, jedynie w zakresie wysokości roszczenia żądanie powoda było wygórowane. Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego nie poinformował powoda o tym, że jego odpowiedzialność ograniczona jest kwotą 15.000 zł. Z tego względu nie można obciążyć pozwanego kosztami procesu wynikającymi z niewłaściwego oszacowania roszczenia – tj. ponad sumę ubezpieczenia. Sąd uznał, iż zachodzą szczególne względy do nieobciążania powoda, jako strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz pozwanego, o czym orzekł **w punkcie III sentencji wyroku**.

O nieuiszczonych w sprawie kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 i ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Do rozliczenia pozostała kwota 4.500 złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu (cała opłata wynosiła 5.000 złotych, a powód uiszczył z tego tytułu jedynie kwotę 500 złotych).

Sąd uznał, że z uwagi na charakter roszczenia, wynik sprawy i jej okoliczności zasadnym będzie nieobciążanie powoda kosztami sądowymi w części w jakiej powództwo oddalono.

Ze względu na wynik sprawy pozwany powinien uiszczyć koszty sądowe w części w jakiej przegrał postępowanie. Sąd nakazał więc ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę 250 zł tytułem

opłaty sądowej, stosunkowo należnej od uwzględnionej części roszczenia, o czym orzekł jak **w punkcie IV sentencji wyroku.**